

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

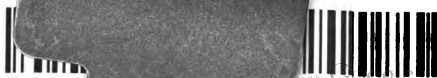

1st Hurler. 25
1842.

33613

EEK GENT

116912

Digitized by Google

Meml. 25 (2)

COMMENTARIUS

CAPTAE VRBIS DVCTO/
re Carolo Borbonio, ad exquisitum
modum confectus: ubi non modo
ordine magis quàm haecenus ab alijs
exposita omnia, sed multo etiam
aliter cernere liceat, Auto/
ris innominati.

Huic adiecta sunt poemata duo.

Carolus sive Vienna Austriaca:

Carolus sive Tunete

Anastasy.

Digitized by Google

IOACHIMVS CAMERAR.

Danielo Stribaro, S.D.

VID tu quereris sllere Musas noi
stras, qui nō ignoras quibus flatibus
quasi cygnorum excitentur carmina
illarum. Mibi quidem mi Daniele ita
uehemēter ὡς τῶν κολοῦντων obstrepitur

ut mirum sit exaudiri à me ipso, non enim dicam ab
alijs, nostros cantus. Non quereris satis scio amplius,
sunt tibi enim notæ multiplices curæ meæ, quibus
hoc tempore distineor, quibusq; si quid ingenij in me
esset, id totum κολοῦνται, uel potius ἀφανίζονται debebat.
sed tibi tamen satisfacere cupio. In quo studio mu-
tuabor calliditatis aliquid à uestra sapientia, & tibi
à me dabo alienum beneficium: & si nō sunt ista alie-
na beneficia quæ quasi μαρτυρίῃ tibi propria fiunt.
Nos quidem certe hæc, qualiacūq; sint, max. ex parti-
te exornauimus, & instruximus quadam specie pul-
chritudinis, ac ne penitus abdicemus, nos quasi in gē-
tem alienam adoptione emācipata transire iussimus.
Quod autem ad captam Romam attinet, commentas-
rium propter rem memorabilem plurimi faciendum,
scito illū nobis ab A. palæospyro missum, cui nos uer-
sus Cæsarianos adieccimus. Est autem tibi erga Caro-
lum nostræ uolūtatis promptitudo nota. Rideant hæc
sanè qui uelint, in hac paruitate nostra & præstantia
illius, cum ipsum Numen infimorum adoratione &
cultu imprimis delectatur. Tibi misi nunc hæc, nō so-

lum ideo ut aliquid mitterem, nolim enim abire multum temporis, quo nō seruatō antiquo more decerpā aliquid de fructibus studiorum meorum, quo te muneri possim, sed ob hanc etiam causam hoc tempore in istam editionem operam diligenter dedi, ut te inter uarios rumores quasi uaticinijs quibusdam cōfirmarē. Noli enim putare plus fidei habendū ullis astrologorum aut aruspicum diuinationibus, quā eorum qui uatum nomen proprium inuenerunt, non imbuti superstitione aliqua, sed instinctu quodam & ui cœlesti præditi. Quid dubitas: uincere oportet Carolum, prorsus enim huius.

Τὴν ἡμῶν Διὸς ἱεὶ φίλῃ δὲ ἰμενίτῃ Ζεὺς.

Vis plura: non dico tibi uulgaria prædictionum diuersarum quæ sunt tibi notiss. sed unum singulare. Luere quondam in Italia uiri cruditi sortibus Virgilianis: tum Carolus adolescens fuit, ne quisquam suspicari potuit eo progressurum potentiae atq; opum, quo nos cum incredibili lætitia uidemus. Tunc de pontifice Leone & alijs quæ sortes foedæ atque ridiculae exiisse dicantur, nō lubet nunc exponere: nam publicare animus est cum Homericis quibusdā, quarū nobis spes nuper est facta: sed de Carolo Philippi. s. diu eum bis uersibus data tum fuit.

Huius in aduentum iam nunc & Caspia regna
Responsis horrent diuūm, & Mæotica tellus,
Et septem gemini turbant trepida ostia Nili.

Quibus nos si uidetur & præcedentia & sequentia attexamus quæ his ipsis profecto indicantur. sed

NON

AD DANIELVM ST.

nō libet nimium gloriari: et si gloria humana repræbendi solet, diuina neq; solet neq; debet. Carolum aut̃ constat nunquam tribuisse suis uiribus max. rerum ul las adiones suas, sed potius retulisse acceptum totum nomen, decus, famam, fortunā, imperij, uirtutis, potētiae, uictoriæ, Diuino numini, cuius ipse quasi admi nister uoluntatis in terris uersaretur atq; elaboraret. Hæc mi Daniele, si uidebitur, cōmunicabis cum Hu teno nostro cuius fratrem Philippum natum laudi iu uenem, reuersum de Indica nauigatione, ducere ali quot ad Cæsarem cohortes audimus, sumusq; illius laudatiss. conatibus precati dignam fortunā. Quam quidem iam ita ille finxit animo supra ætatem forti atq; magno ut instabiliss. Dea in hoc mutari non pos se uideatur. Quicquid enim accidat, ego quidem uo lo ominorq; læta omnia. Quam gloriam sibi compa rauit ille uirtute sua, sempiterna profecto etiam ad po steritatem cum aliqua accessione dignitatis nobilissi mæ Gentis est futura. Sed fuimus longiores quàm or portuisse uideatur, in quo si quod est peccatum meū, cupiditati quasi colloquendi tecū ascribas, cuius iam diu sermonum suauitatem requiro cum summo desi derio. Bene uale & saluere Hutenum à nobis multum iube. Tubingæ Sueuorum XV. Cal. Iunij.

VRBIS ROMAE

EXPUGNATIO PER EXERCITUM
 Imp. Cæs. Caroli Qu. auspicijs Borbonij.
 quæ contigit, An. M. D. XXVII,
 paucis narrata.

*sanctissima
 liga.*

IOELICES successus
 CAROLI Cæsaris to-
 ti Italię non modicam
 formidinē iniecerūt, tā
 diu retēra ditione Me-
 diolanensi, quanquā potentiores Ita-
 li forter obniterētur, & toties frustra-
 to Galliarum rege in repetēdis Insu-
 bribus, tādē et iā capto ac in Hispa-
 niā abducto. Quare uisum est CLE-
 MENTI vñ Pontifici Rom. fœdus
 Italię principum & maximarum ci-
 uitatū instituere, quò tutiores essent
 aduersus ingruētem Cæsarem, & ad
 illum excludendum, nam hoc planè
 agebatur, ualidiores. Hāc ipse ligam
 sanctissimā appellauit, ueluti natam
 autore eo quem orbis sanctissimi no-
 mine salutat. Ad hęc consilia turban
 ad

da nihil prius habuit Imper. C A R O L V S quàm exercitū in Italiā quàm primum mittere, qui cūctis minaretur, præsertim Florentinis, qui pace diuturna, auctis opibus, & ciue summo Pontifice superbi, de nouo fœdere mirum q̄ attollebant cristas. Itaq; iubetur G E O R G I V S à F R O N S P E R G O clarus eques, & notæ uirtutis, toties iam ducis munere in proximis bellis imò prælijs fœliciter functus, exercitum conscribere, quem ille cōtractū ocyus in Alpestri Rhetia ad Athesim uergēte, sub initium anni quingētesimi uicesimi septimi supra millesimū in Italiā duxit. Statim aderant cū aliquot millibus Hispanorū Carolus dux B O R B O N I V S, cui summa totius exercitus præfectura tradita est, ac Princeps Arausiensis, Burgundiorū manu comitatus. Sed & Conradinus Lepontinus cū quatuor uexillis Germanorum militum qui Cremonæ præsidium Cæsareum agitauerant, sese cōiunxit. Continet

a 4   autem

Georgius à
Fronsperg.

Carolus Bor
bonius dux.
Princeps A/
rausiensis.
Der Princs
von Arcnge.

Mutius à Col
lūna.

Ioan. Me/
dices.

autem uexillum non supra quingen-
tos milites, sæpe pauciores. Paulo
post Italorum phalanx accessit, quos
ducebat Mutius à Colūna. Iam ad fa-
mā ram numerosi exercitus Italia ma-
lè sibi conscia, mirè turbata erat. Pro-
inde Pontifex Romanus autor con-
spirationis nepotem suum Ioannem
Medicen cum lecta manu perditorū
nebulonum, quorum pars indigenæ
erant, pars ab Hispāniā uenerāt, mi-
sit unā cum Ioanne Franciscō Urbis
duce, qui à Venetis cōductus erat,
Germanis obuiā, ut arceret illos nec
Padum transire sineret. Sed iam traie-
cerat exercitus. Itaq; quum depelle-
re non posset, profligare multo mi-
nus, persequi cœpit & circumquaq;
uexare, donec paulo post in aggere
quodam ictu ænei tormenti, fuit ex-
tinctus. Amisso nepote suo, qui foede-
ratorū summus dux fuerat, sollicitus
Clemens quum uideret Germanos
ac Hispanos ad Parmam & deinceps
Bononiam urbes Ecclesiæ Romanæ
desse.

deflectere, summisit Muschanum uicarium regni Neapolitani, qui apud Borbonium subditos Pontificiæ ditioni pecunia redimeret, quo prorsus ab omni maleficio abstinerent milites, et in aliud territorium transirent. Is legatus cū incautiùs proficiscitur, captus est, sed mox liberatus. Postulata sunt ter centena ac quinquaginta aureorum millia. Tantā summam nemo uoluit præstare. Itaque quum haud ita procul Ferraria aliquandiu statua habuissent, urgēte eos rerum omnium penuria, sic ut nō solū comæatu destituerētur, sed & uestimentis, atq; adeò calceis iam carerent, deportato prius Georgio à F R O N spergo Ferrariā curandæ ualitudinis causa (nam signa quædam paralýsis iam in eo apparebant) magnis itineribus Florentiam contendunt. Quam rem haud illibēter audierūt Romani, sperantes à periculo se tutos, quum Florentini peterentur, & cupiebat pontifex spectator tantum esse belli. Ve-

rum secus est uisum superis, & uetus ac uerum est uerbū, consultum malè consultori pessima res est. An sua sponte, an potius aureis aliquot globis tacti duces exercitus retro cesserint parum liquet. Hoc constat, eos qui Florentiam petere uidebantur dicto citius Romam aduolasse, perpetuo uestigijs insistente duce Vrbinate sed citra noxiam insignem. Via militari minime sunt profecti, sed per montes & loca confragosa ac siluas, dum cōpendium itineris sectantur, tanta celeritate, ut nuntiū præuerterint, nec aduentare scirētur nisi iam proximi Romæ. Quinto nonas Maias præmiserūt senatorem ad portam urbis deposcētem ut aditus aduenienti exercitui pateret. Responso nuntium minime dignatus est Laurentius à Cere Vrsinus Pontificiorū dux, sed tantum dixit contemptū, ni abiret properè se de equo hominem ictu ænei globi tormentarij deturbaturū. Itaq; redijt ad suos. Postridie ante moenia urbis

Senior Rentz
Malicè.

urbis constiterunt. Sabbathum erat. Vulgo iactabatur transituros illac Neapolim, nec diu moraturos. At statim apparuit cuius rei gratia uenissent, dum castra figunt post diui Petri inter ueterem Romam & quod Burgum appellant, iuxta campum cui sancto nomen. Id cum Pontificij uiderent, nec ipsi cessabant operibus se munire, æneis tormentis duas noctes & intermediū diē qui dominicus erat, illos impetētes. Nō uisum est cōsultū Borbonio, si inermes & oppugnationis machinis nullis instructi diu tēpus tererēt, hostiū assiduīs ictibus expositi. Libuit quāprimū experiri fortunam. Ergo bonis auibus pridie nonas Maias urbis oppugnationē diluculo nebuloso aggrediuntur. Bis repulsi sunt, tertio uicerūt. Hoc profuit irruentibus. Quod quoties oppugnationē iterarunt, toties cadebat nebula prospectū Pontificijs adimens, ut nescirent qua maxime parte hostis irrueret. Ex stipatoribus Rom. præsulis numero ducētis, Hel

Hauptman
Resch von
Zyrich.
Carol. Borbo-
ny mors.

Heluetij erant, cum ad murū uiriliter
pugnantes circundarētur, uix quin-
quaginta superfuerunt, nam & in æ-
de diui Petri mox aliq̃t circa ipsum
Clementem ceciderunt. Et centurio
Reschius Turegiensis ex uulnere ad
murum accepto grauiter affectus, in
sinu ministræ domi quiescens, occi-
sus est. Borbonio quoq; stanti in sca-
lis globus ænei tormenti parum cau-
te à suis emissus, ut est plena periculi
eius generis armorum tractatio, crus
alterum sub femore perfregit. Id acci-
dit in oppugnatione postrema, qua
expugnata urbs est, ex quo uulnere
mox extinctus in sacello Xisti, in qđ
semianimis à militibus fuerat dela-
tus. Hoc quod nūc dicitur nemo cre-
det fortasse, Pontifici adeò non fuisse
curæ exercitum istum, ut sub urbis
expugnationē ipse in ædem diui Pe-
tri descēderet spectaturus sacrum, &
nuntiātes expugnationem primum
rideret, donec hostes in ipsum tem-
plum irruerent, nimium certe fretus
aposto /

apostolico fulmine, quod nudius tertius in aduenientes iaculatus fuerat, in cuius execrationis diplomate hæc lecta sunt uerba: Excōmunicamus, Carolum dictum Borbonij ducem, & exercitum eius, partim ex Lutheranis, partim ex Marranis constantē.

Significabantur autē Lutheranorū nomine Germani, ut Hispani Marranorum. Sed ad narrationem redeamus. Pontifex relicto sacro cui spectator assidebat quàm celerrimè in altū se per gradus & ostium quoddā subduxit, in Hadriani molem per nota ambulacra fugiēs. Et qui ibi sunt exclusi, iugulati sunt ad unum omnes, non solum ex stipatoribus, ut ante diximus, sed ex tēpli ministris & ex plebe non pauci: neq; enim maiestatem diui Petri in cuius tēplo hæc fiebant, quicquā reuerebatur prophanus miles, ne Pōtifici quidem ipsi parsurus, ni fuga ac obiectis repagulis sibi consuluisset. Ad tumultum primum captae urbis ceteri quoque cardinales
omnes

omnes & Episcopi ad Hadriani mo-
lem properant. Vbi dum uulgus tre-
pidū nunc excluditur, nunc summo-
uetur ut magnatib. pateat aditus, in
pōte multi mortales oppressi sunt &
obtriti multi. Tantū cessarāt Cardi-
nales, Senēsis, Cēsarinus, Iacobatius,
Tudertinus, & is qui à ualle cognō-
minatur: & iā omnia fremebant mili-
tari furore circa arcem, quare uisum
aliō fugere. Patebat in proximo pala-
tiū sancti Georgij cōditū à Raphaële
Card. S. Georgij in quod paulo antē
uenerat post expugnatā urbē Cardi-
nalis Colūnanus cum ingēti lēctorū
militū manu partes Cēsaris sequens,
quū tamē discedētes Germanos ne-
mo sit acrius persequutus. Sed hic
Italorū mos est subinde mutare fauo-
rē, ut res & fortuna sese mutarint. In
has ædes recepti sunt. Interim non ci-
tra plurimorū stragem, Burgo sancti
Angeli, direpto, regiōis nomē est, ul-
terioris urbis partes inuadi cōperūt.
Longū sim facturus si calamitatē de-
scribe

card. à co-
lumna.

scribere coner quantū est passa ciuitas Rom. A. Gothicis, Vandalicis, et Longobardicis tēporibus nunq̄ exitio propior fuit. Nec innoxiorum ciuiū bonis exsatiata militaris auaritia Violata sunt etiā tēpla, refractæ Vestalium fores, coenobitarū septa dirupta, cōtaminata ac direpta omnia. Felices erant qui sua tantū amisissent.

Torquebātur insuper hoīes & iugulabātur, dū nō habēt q̄d nouo raptorī tradāt. Senferūt hanc inclementiā multi præclari uiri fautores etiā Cēsaris, quorū aliqui inter cruciatus perierūt. In summa nīhil intactū reliq̄t hostilis furor, pepercit nemini. Durauit hæc rabies nō modicos dies. Miraris lector q̄dnā egerint milites tāta præda potiti. Quieuisse putas. Imò tū rixæ & iurgia inter ipsos coeperūt. Nā aleā ludī passim exercebāt, ubi uidisset uni iactui nūc trecētos aureos, nūc sexcētos, sæpenumero mille cōmitti. Qui suffarcinata ueste uenerat, q̄ poculis aureis et argēteis turgebat, sepe absq̄

absq; interula discedebat. Vnde non paucos tanta desperatio incessit cogitantes à qua fortuna excidissent, ut clausis oculis in Tyberim præcipitarint. Iudæi quorum magnus numerus illic, ne sint omnia sancta Romæ, persolutis pretijs sese redemerunt, ex præda omnis generis uili empta ingens lucrum faciētes. Porro qui molem obsidebāt Hadriani, in qua Pontifex erat cum Cardinalibus, Episcopis, & Primatibus urbis, extremos muros suffodere cœperunt, ut summisso puluere tormentario structura dissiliret. Sed impediēbat aqua quæ circumdat peramplis fossis arcem. Quid hic attinet conuitia recensere, quæ petulātia militaris in summum pastorem & cardinales subinde effudit? Quid contumelias cōmemorare quibus Christianas ceremonias ut quisq; erat leuissimus, ita studio maiori irrisit, dū ebrj milites nunc Pontificiæ gestationis simulacrum representant uuidum aliquem sacris uestibus

bus indutum in lectica baiulantes: nunc benedicientem Pontificem per derisionem æmulantur. Interim parum plausibile Romanis auribus Lutheri nomen boatu horrido occinentes, si fors mitratorum aliquis de fenestra prospexisset. Pontifex tamen obsidionem tolerauit usque ad octauum Idus Iunias. Nam eo die quo, uidelicet, hostibus urgente rerum omnium inopia sese dedidit, rursus suæ potestatis factus est, & in integrum, ut uocant, restitutus, ut sacerdotia conferret, donaret priuilegia, ac de rebus alijs ex more statueret. Cõuenerat autem inter præfulem Romanum & obsidentes in hunc modum. Milites intra arcem reciperentur, & hanc custodirent: Pontifex cum suis illic maneret, donec militibus esset de stipendijs satisfactum. Statim itaque Germani propugnaculum unum tantum, quod ingredienti dextrum occurrit, præsidio occupant Centurione M A Y N / rado Ebingerio Ulmenſi. At Hispa
b ni

ni, ut minime stupida Gens est, non contenti propugnaculum alterum quod ad sinistram est occupasse, in porta arcis etiã & in cœnaculis per quæ ascēditur aptis locis quinas militum stationes disponunt, in ipsum quoq; Pontificis cubiculum præsidio inducto. Nam metus erat, ne elaberetur. Iam itaq; potiebantur arce Hispani, sine quorum præfectis militaribus, Larcone, & Ioãne Vrbinate, & super præfecto Morono Mediolanensi nihil agebatur, nimirum huc spectabant, quum tot præsidij Hadriani molem stiparent. Admittebant ad Pontificem & excludebant, quos uoluissent. Minus poterant Germanorum duo præfecti, primarij uirtute, & maiorum imaginibus clari, Conradus à Bemmelbergo oriundus ex Hessa, quem uulgo milites Paruum Hessum appellant quod fratrem habeat grandiolem, & Vuendelinus cognomento Ad lacum, Italarum Mutius à Columna, Radus Burgundionum.

Conradus à
Bemmelberg.
Eq. aurat.
Der klein
Hess. Vuende
linus zuom
Vucyer.

dionum. Dum hæc geruntur, iam agebatur Iulius mensis. Nec supererat Romæ quod compilaretur à uago milite, & annona charissima. erat, ac inualescebat pestis. Itaque totus exercitus sublati signis Narniam proficiscitur, præter eos qui præsidia agitabant in arce Pontificia, ceu memorauimus. Distat id oppidū xl. millibus passuum ab urbe. Expugnatur statim, diripitur, & destruitur instar Romæ. Inmo seuitum ardentius in Narnienses ferūt, prætexebatur causa, ni fallor, quod commeatum quo nec abundabant ipsi, non subuexissent ad urbem. At non quiescebant Hispani nisi Hadriani molem soli tenerent, forte instigante Pontifice qui sperabat se melius cum Hispanis, qui pauciores erāt, trāsigere posse, quam cum Germanis, gēte effreni. Id quod paulo post accidit, ceu suspicor, cū dimissus est. Persuadēt igitur E T I Mægerio ut cum suis quinq; centurijs, uexillū enim habebat, ex arce discedat,

b   2   dat,

dat, Hispanicis præsidijs locū cædēs. Vix exierat, & ecce totus exercitus Narnia Romam reuertitur mense septembri. Ibi rursus tumultu miscentur omnia. Agminatim adeunt Adriani molem, & urbem se denuo direpturos atque adeo inflammaturos minantur, ni persoluat Pontifex promissa stipendia. Quum efflagitandi minitandique finem nullum facerent, prodeunt ex arce tandem colloquuntur taxat gratia, si quo modo compesci milites Germani possent, Archiepiscopus Sipontinus, Archiepiscopus Pisanus, Ioannes Matthæus Episcopus Veronensis, egregie doctus homo, & Antonius Puccius Episcopus Pistoriensis: ex laicis, Iacobus Saluiatus consobrinus Pontificis, & Laurentius à Rudolphis frater Cardinalis à Rudolphis. Hos, ut dixi, colloquendi tantum causa progressos, arripiunt statim auidi milites, & obsidum loco tenent. Erat in Palatio Georgiano, cuius ante meminimus, camera

mera nō ita alto loco sed ferreis cancellis satis munita, in hanc istos contrudunt. Dñj boni quàm sæpe producti sunt in cōcionem ira frementem, & stipendia conuitijs & minis expositentem; quàm sæpe ad ipsum patibulum adducti, quod in foro pro plectendis facinorosis erat erectum: quàm multis iniurijs domi foris que impetiti? Verba Germanorum non intelligebant, sed satis loquebantur ipsi uultus insultantium. In uestibulo cubiculī in quo obsides detinebātur, semper reperisses quinque, raro pauciores centurias militum die noctūque ostium obseruantes. Horum excubiæ durabant horas **XXIIII**. Tum totidem centuriæ succedebant in decedentium locum perpetuo. Sed ô Germanorū oscitātiā. Dum solliciti pro foribus excubant, obsides noctu per fumarium cubiculī pri die diui Andreæ erepserunt, nec uisi postea sunt. Quam rem prius rescouerunt Hispani qui Hadriani molem

b s cum

cum Pontifice tenebant, quàm ipsi excubitores Germani. Vide ingenium & solertiam Gentis. Nec mirum si à præfule Romano & obsidibus pecuniam tam insolenter flagitabāt, qui domū summī ducis totius exercitus, Principis A R A V siensis, in demortui B O R bonij locū pridē suffecti, foedum in modum diriperant, ut sibi metuens iuuenis Senas profugeret. Huius loco dux est mox institutus Marchio à Quosta, qui hoc officio functus est donec mense Februario Neapolim proficisci cogerentur : nam inuiti Romam relinquebant. Sed Galli per Picenum instructissimis copijs nempe centum millibus peditum & equitum ditior nem Neapolitanam sibi uendicatum ibant. Quibus nisi fuisset obuiam profectus exercitus Romanus, & præcedendo restitisset, actum fuisset non solum de regno Neapolitano, sed & de ipso Cæsareo exercitu, qui hinc Gallis, hinc Italis medio lo-

co consistens poenas dedisset : nam uelut inter Scyllā & Charibdim uersans ab utrisque paulo post ad interitionem haud dubiè fuisset cæsus, ni maturasset abitum . Aiunt exercitum Germanorum aduenientē fuisse quatuordecim millium, discedentem octo duntaxat . Tantam multitudinem absumpserat lues quæ Romæ diu grassata est . Ante hoc tempus ab Hispaniâ literæ uenerant quibus Imperator apud Pontificem anxie excusabat ea quæ Romæ nuper acciderant . Nam iniussu suo omnia esse gesta, nec se milites eos pro suis agniturum qui tantum nefas ausi forent . Iubebatq; liberum dimitti cum suis Pontificem : id quod & factum est, sed haud dubiè prius pecuniâ placatis Hispanorū animis, in quorum manibus erat, ut suprâ diximus . Videbatur autem timere sollicitus Princeps ne præsul Romanus ipsum inter eos quibus ex Christiano ritu cōmunionē piorum interdicitur, si non

palàm, saltem occultè retulisset. Ad
quæ rescripsit Clemens, nunquam
de Cæsare sic se sensisse, ut pro sacris
abstento iudicaret. Proinde meliora
sibi de sede Romana promitteret.

Ipse mox Oruietum
concessit.

HISTORIAE DE EXPVGNATA

Roma, AN. M. D. XXVII,

FINIS.

CAROLVS SIVE "

VIENNA AVSTRIACA.

O Deplorati nunquam satis aspera fati
Fortuna in nostrū grassās caput, ecqđ in ullo
Tandem fine tua insistet uis: ecquid erit cum
Respicias Gentem placato Christida uultu?

Te uoco fortunam Magni quam patris aperta
Irreuocabilibus pandunt didamina chartis,
Quanq; uolutatam infinito numina produnt
Consilio. O tandem Deus, ô Deus ad tua tandem
Aspicias bona: Quæ nunc dissipat hosticus ens.
Præcipue nanq; hæc tua sunt, ubi tradita primum
Scripta tui doctrina recepta est sanguine nati.

Cur patitur tua uastari clementia sedes
Vlterius placitas hostilis marte cohortis:
Infestæq; tibi pater infestæ & tibi fili
Sanctæ tibi & numeri flatus perfectio trini.
Quid primū memorē: quid postremum: omnia supra
Inualuere modum mala, nilq; accedere posse
Cum speres, tum uix cœpisse exorta uidentur.
Nuper erat, neq; enim longū est nimis, intolerandum
Occubuisse crucem Graiū quam beta notatam
Quadrifido giluis distinguit margine punctis,
Pontica quæm tulerat Byzantijs insigne Trapezus.
Sed non dira Asiæ modo in urbes Turcica pubes
Inuast, domuitq; opulenti maxima mundi
Regna, ubi prorupsit petulans Bithynide prussa
Sed Cilices etiam & Tauri iuga uasta colentes
Cepit, & Armenias leuis est inuecti sub oras,

Cappadocumq; infedit agros. Pampbiliaq; arua,
 Et iuga Paphlagonū, & Pisidum campestria rura.
 Et Cræsti antiquum imperium, qua Lydia præter
 Iugera scruposa fuit Hermus fertilis unda,
 Et Phrygiæ campos ubi prisca moenia Troiæ
 Tindaridum pressit bello manus inclyta regum,
 Ioniæ & ueteris, terræ & loca opima Cairæ,
 Aeolidosq; sinus. Et quas Aegeia cingunt
 Acquora tellures. Cyprum hæc inuasit ab ira
 Numinis orta lues. Euboeaq; arua beatæ,
 Et clarâ cuertit Rhodon, & Lesbo dominata est.
 Tunc, neq; enim cupidæ mentis uesana quicuit
 Vllo fine libido, & in Europam intulit arma
 Per breuia ingrediens freta Bospori & Hellespontum.
 sed tamen unde & q; misera hæc ab origine pestis
 Repserit, & tanto processu inuaserit orbis
 In loca totius cultu optima, uertere nostram
 Ante querelam æquum duxi. Neq; non tamen auget
 Sortem hoc indignam, seruilia corpora tantum
 Imperium obtinuisse. Et nunc late omnia duro
 Seruitio premere, adductisq; inflectere frenis
 Emersa est Scythicis lacubus, Muliebribus antè
 Accersita ad concubitus parentia iussis.
 Fœminea ad talos tunica leuibusq; ueredis
 Et tenui uolucris ferro contempta sagittæ,
 Tum contempta ubi uirtutis decorisq; manebant
 Reliquiæ quamuis modicæ. Nunc, turpia pulsas
 Quippe tenent illis regnum. Discordia tantum
 Corda cire malum & potuere inducere pestem.

Sed tamen hunc quondā à nobis obiecta furorem
 Arcuit, atq; Astæ loca iussit obire Propontis,
 Cum Cateuczana infelicitis factio belli
 In sese rabidos iratam obuertere rictus,
 Sanguineosq; feram fecit distringere dentes.
 Atq; ita telluris capta hæc dulcedine Graia
 Paulatim insedit pergens, dum protinus omnem
 Sub iuga barbarici traxit turba impia regni,
 Quo sub nunc antiqua gemit Tritonidos ora,
 Vnde humana putant iura & commercia nata
 Inuentrix uitæ opportunæ cultibus artis.
 Thebanumq; solum, & sacratæ Phocidos arua
 Et campi Aonia lugent. Silet Arcadica uox
 Fistulæ, & in syluis Echo se muta requirit.
 Hoc agros monstrū & uastauit Achæidas urbes,
 Armaq; Doriacis fregit celebrata tropheis,
 Insula ubi Pelopis cognomine cingitur undis
 Aequoreis, bimariq; patens excurrit ab isthmo,
 Quondā inuisa uiris tellus, dum sancta Lycurgi
 Spartanos morum & legum dictata regebant.
 Nobilem & Epirum palma olim cœpit equarum.
 Hic & in Actolos obuertit castra superbos,
 Vistriciq; manu domuit progressus equestrem
 Aemoniam & priscorum laude celebra quondam
 Thessala Peneo uiridantia flumine Tempe,
 Huic uicti Thraeces etiam Mauortia proles
 Et Macedum paret natio, Dumq; omnia nuper
 Cbristide dissidijs & bello in gente laborant.
 Constantine tuam posuit sibi Barbarus urbem

ille sui sedem regni, uicinaq; late
 Percurrit loca, Bulgariamq; Auaresq; Dacasq;
 Illyricosq; sinus. Huius uim Dalmata sensit,
 Cladibus attriti crebris sensere Liburni
 Quin & Noricia prædās ferus egit ab ora.
 Interea loca sunt Asiæ huic intacta relicta
 Nulla, & in ante suos dominos sese intulit, eq;
 Soltanum imperium uertit, ueteremq; subegit
 Cum Sidone Tyrū, & Syriæ claram Antiocheam,
 Inq; Palestinos Arabasq; potentia torfit
 Tela, & Niloos oppressit Marte colonos.
 Quid memorē te, parua quidē & cincta undiq; seuis
 Hostibus ô mater tantorum magna uirorum
 Gente Cananitis Iudæa sorte subacta:
 O dilecta Deo præ terris omnibus una,
 Cui debere illi natalia tempora uisum
 Vnigenæ nati, quo sunt autore salutis
 Parta bona humani generis. Qui uiuit & absq;
 Cum patre & sancto regnat spiramine fine.

Sed nos ad propius nobis uulnus ueniamus
 Quod tractare manus tremit, & mēs horret, ita ingēs
 Atq; ita se uisu fœdum spectantibus offert
 Quod crudelis abit rabies uiolenta Tyranni
 Pannoniæ infligens miseræ nunc, ô miseræ nunc,
 Sic miseræ ut quondā fœlix fuit. illa & ad ipsam
 Ostriaeam usq; lues peruenit dira Vicinam
 Quis cladem illius fando quis funera belli
 Enumeret: flamma & ferro quacunq; mearet
 Fecit iter, genitrix confossos cernere natos

Vimq;

Vimq; coacta pati uliq; ipsa occumbere letum.
 Præcisa alterius salijt de pectore mamma.
 Alterius patuit perfosso abdomine uenter,
 Quæ sed in innocuo uis aut iniuria sexu
 Non tentata fuit? saltem has luet impia gentis
 Colluuias. Deus hæc Deus ipse hæc punit ausa,
 Tunc capita & totos, uisu miserabile, truncos
 Sepibus affixi aut hastis fudere cruorem,
 Nil prætermissum est sceleris. Tremefacta Vienna
 Impete fulminei subiecto pulueris, inter
 Spemq; metumq; suam uix est tutata salutem.
 Dextera quod toti nisi formidabilis orbis
 Protegeret Caroli ciues ope Cæsaris orbos
 Quis scit an ille etiam huc grassatus Mars Alemanos
 Nos uicina magis sortitos flabra Aquilonis
 Pergeret & Francos sibi subq; iugare suæuos:
 Sed tua succurrit Carole ð tua dextra labori
 Cœlestis dextra auxilij suffulta fauore.

Si tamen est, quamuis sero, fas uera fateri,
 Nō dedit ille mala hæc nobis & damna Tyrannus,
 Sed nunc, ut quondam te Gens Hebræa parentem
 Deferuit Deus, & meritorum oblita tuorum
 A te discedens sceleri seruiuit, Ita omne
 In facinus reges & subdita turba ruentes
 Neglexere uiam uirtutis, & undiq; sese
 Flagitijs etiam pulcrum implicuisse putarunt,
 Hæc inflixerunt nobis cruciabile uulnus,
 Nostra quod ulterius serpens ignauia fouit.
 Permutata imis sunt summa, neq; ulla magis iam

Rebus in humanis manet insubuerſa priore
 Conditio, non ordo loco. Quid fraude malaq;
 Relligio, quod nunc eſt uicta ſuperſtitione:
 Vnde eſt improbitas uitam deducta per omnem
 Et ſqualet Mundus uitio obrutus, edere cuius
 Nomina cunq; mali libeat iam nulla requiras,
 Quæ memorare piget. Sed quid ſi forte fauor nōs
 Reſpiciat poſita fœlicis Numinis ira,
 Quamuis multa uetent ſperare, & forte tamen ſi
 Vnanimem ducibus tribuat coniungere ſenſum
 Et ſcelus & contra ultricem facta impia mentem,
 Atq; animum ante ſuis ponat qui publica rebus
 Qui ius & rectum colat & procuret honeſtum,
 Vim tollat ſclerisq; nefaria puniat auſa,
 Quis magis optatus uotis obtingere poſſet
 Dux Carolocut quondā Gedeon, Sampſon, Joſubas
 Gentis & Iſaides Iudeæ gloria regum
 Quiq; alij, neq; cnim cunctorum nomina paruo
 Expoſuiſſe queam libro, dextraq; animoq;
 Ingenti ac forti hoſtiles fregere cohortes,
 Quæ petiere tuum populum Deus, ut petit illa
 Nos populū tuum, habetq; patentem belua fauces
 Deglutire parans inſignem nomine Chriſti.
 O utinam illa dies tantorum cauſſa bonorum
 Orta ſua in roſcis oſtendat lumina bigis
 Mortali noto turbæ exoptata frequente,
 Tunc ego, quicquid ego poſſim, neq; enim Deus eſſe
 Pauperis ingratum patitur ſibi munus honoris,
 Ad Cytharam læta reſonabo uoce Latinam

Grates

*Grates maxime agens tibi Rex Deus optime regum,
Effundam & prompto celebrans inuictæ Triumphos
Cæsar mente tuos, interq; ingentia facta
Non inopes defecta requirent uerba Camœnæ.
O mibi sint rebus super his uitalia lucis
Tempora lætificæ, ferat hanc miseris cito terris
Numen opẽ uertatq; oculos ad nostra benignos
Vulnera, & admota sanet putentia dextra.
Hoc oro, mecum hoc omnes orate bonarum
Ex animo rerum, & sanctæ uirtutis amantes.*

F I N I S.

C 4

Quid qui indefectis decurris in æthere bigis,
 Desuper & terræ lustras loca Phœbe patētis
 Vnde oreris, mediūq; nites ubi culmine cœli,
 Oceaniq; subis vasti lacum, & inde reuertens,
 Cymbio in exortus ueberis radiante priores,
 Quid melius cernis Carolo, aut quid Cæsare maius?
 Aspice, nam nil te fugit, aspice Phœbe. Quid ergo
 Tale uides? à quo metuit perterritus orbis,
 Imperiumq; tremunt scelerati, quiq; fucere
 Exitium pestisq; bonis, nunc forte suarum
 Mutata satagunt rerum, quæruntq; latere
 Vi captæ loco in angusto regionis iniqua.
 Quam tulit ille diu, quam non est ultus, & omnes
 Sustinuit quasi sopitus patientibus ausus
 Hostiles animis, quos tandem excitus apertis
 Aspiciens oculis sese ipse recolligit, inq;
 Maiorum reuocat mentem præclara suorum
 Et totum quæ facta uehuntur laude per orbem.
 Materiamq; dare aggreditur, si quem tamen ista
 Secula ferre queant, aut si uentura poetam,
 Qui digna æternæ faciat præconia famæ.
 O Carole ô magni soboles generosa Philipp.
 Tertius à Diuo qui ducere Maximiano,
 Tū ne ille es Carolus Carolo de Principe V.
 Romani Imperij, de quo tot carmina uatum
 Arma per edicunt totum uictricia mundum.
 Cuius & ante suum memorantur nomina partum.

FOR

Formaꝫ; descripta est, & castæ nobile mentis
 Ingenium, ut iam quisq; tuos quod uiderit annos
 Et genitum seculo sese lætetur in isto.
 Ergo tibi non sola subest Europa, Nec illa
 Terrarum plaga qua decliuus ab æthere Phœbus
 Soluit equis spatio fumantia lora perasio,
 Sed tua se longe infinita potentia tendit
 Vltcrius, trans Herculeis inclusa columnis
 Inq; Atlantiacum freta prospicientia pontum,
 Vnde obcunt uastum ferratæ Nerea classes,
 Exquiruntq; nouas hominum super æquora sedes.
 Atq; alium inueniunt disclusum fluitibus orbem,
 Indiam ab occiduo uenientes littore. Nec gens
 Nec locus incurfus illarum pertulit ullus,
 Ipsæ diuitias auri argentiq; reportant,
 Et pretiosarum gemmarum lucida dona,
 Bellorum neruos, pacis decus, atq; tuis hæc
 Expediunt Carole auspicijs, sed tu magis alta
 Diuino spectas animo, pudet illa Tyrannis
 Priscorum seruire patrum florentia regna,
 Sub Scythicoq; premi sanctam pede religionem.
 Hæc Caroli pia corda tenet dignissima cura,
 Nec quicquã sibi maiori quod possit honori
 Esse uidet, quicquã esse Deo neq; gratius ipsi.
 Barbara quàm strido si ferro fregerit arma,
 Proq; salute hominum strido & pro nomine Christi.
 Vindicis ipse igitur Dux agminis Africa uidet
 Littora cum læto peruadit milite, iusto
 Marte ferox pulsi fraterno crimine regis

C S

Defensor

Defensor, Tunetisq; caput nunc obsidet urbem
 Maurorum imperij. Quo cum se inferre pararet
 Expectans siculo uenientes æquore naues,
 Tunc insigne crucis postcaquam Christidos una
 Extulit ille manu sacræ uenerabile signum
 Militiæ, positis genibus sic esse locutus
 Armorum sese fertur cingente corona.
 O socij, neq; enim parua aut contempta manus est
 Copia in his uestre Carolo duce & auspice castris,
 Hæc nos suscepti præcedent signa duelli,
 Hæc ego capta mea dextra, si quæritis, ipse,
 Complectar uosq; ante geram comprehensa fideli.
 Quare si qua ducis reuerentia, si qua potentis
 Numinis, & si qua est communis cura salutis,
 Pro se quisq; uiri tota huc incumbite mente,
 Per uos ut summi cœlorum gloria Regis,
 Perq; ut uos uestre grandescat gloria Gentis,
 Siue Itala de stirpe sati seu Bætidos oræ
 Cultores nostri regni, seu bellica misit
 Ad graue discrimen sancti Germania Martis.
 Cernitis hoc toto nil usquam ex agmine deficit,
 Sunt naues quibus inductis cœlabitur æquor.
 Quas neq; Persarum quondam seruilia regis
 Agmina, nō etiam mare prouectæ hoc quoq; in ipsum
 Atthides, aut opere aut superent fœlicibus armis.
 Nec tamen unquam aliæ memorantur classibus istis
 Instruæ melius salsas fluxisse per undas,
 Solis est annis opus & formidine casso
 Pectore, in imbellem tales proficiscimur hostem.

Sed pelagi insuetos audita pericula terrent.
 At scitote Deum Dominum terræq; marisq;.
 Versante ætherco sceptrâ immortalia templo.
 Desuper in sibi deuotas nil triste cohortes
 Passurum inferri, dextraq; superne potente
 Propulsaturum mala tellurisq; saliq;.
 Illo uos modo præsentî me pectore freti
 Quisq; ducem cupide sequitor, sic fatus in altum
 Produciq; rates iubet, & simul excipit ipsum
 Doriaca insignis cura edita fabrica puppis.
 Vela aquilonaris sinuant flabra annua uenti,
 Ordine procedunt sulcantes uda Carinæ
 Marmora, Sicelidos fit aquæ res mira puellis
 Insulæ, & in pelago conuulsæ innare uidentur.
 Et trepidæ emergunt redimitum fluctibus ulua
 Ore tenus caput, & se rursus in ima recondunt,
 Armorum insolitis radijs ceu fulguris idæ,
 Percussæq; sono horribili quos ærea mittit,
 Flammiu homo ore globos elidens machina ferri,
 Has senior ponti in Nereia tellâ reuersas
 Demulcet blando appellans sermone futura
 Prædicente suo, memoratq; oracula Proteus.
 Hæc est illa dies, hæc lux est festa sorores
 Quam uotis longo iam tempore sæpe petiui,
 Quæ pacis fert in cunctas exordia terras.
 Ergo quies & læta uigebunt otia rebus
 Humanis. Non ulla magis piratica toto
 Insidiosa bonis grassabitur æquore puppis.
 Nunc tibi finis adest Getici uis impia regni,

Quam

Quam nimis est perpeſſa diu clementia magni
 Numinis in terras ſæuam noſtrasq; furentem
 Aequoris in ſedes. Caroli debere triumphis
 Materna Caroli ſequana de ſtirpe, diu iam
 Debita francigenæ dextræ. Sed dum ſibi fatiſ
 Conciliat genus eximij ſtirps illa Rudolphi,
 Interea orbis clade ferox, & inulta fuiſti.
 Nunc fortuna retro cedit tua. Cede potenti
 Cede Deo. Et Caroli inuiſas uitare cohortes
 Deditione uelis, & palmas tendere inermes,
 Ante pedes abiecta ſolo uiſtoris, & unam
 Supplex de illius ſumma ſperare ſalutem
 Qua ſeruare ſolet quoq; manſuetudine captos.
 Aut refuge in montes, Scythicasq; require latebras.
 Per Tanaim cum mox glacie pons iunctus eunti
 Iam præbebit iter, uel fluſſus curre per arſos
 Qua quondam Inachiam fama eſt tranſſe puellam.
 Nec rabies te peruertat conſligere bello
 Vtq; uelis acie decernere. Nil tibi reſtat
 Succellus ſortis uē bonæ. Tulit omnia carus
 Ipſe Deo Carolus, cuius ſi numen adoras
 Siq; humilis ueniam petis, eſt fortasſe ſalutis
 Spes non abiicienda tibi, ſpem ponito regni.
 Hæc ſenior illæ attonitæ ſermonibus aures
 Præbebant etiam factio iam fine loquendi.
 Tandem animis bilares, uix ſpemq; ſuam capientes
 Vota canunt Carolo, reſonant lilibeia late
 Littora & illuſtri ſcintillans Aetna fauilla.
 I. Cære, I mundi foelix melioris origo,

At decus

Ad decus I Carole æternum. Nunc terminus inflat
Tristitiæq; malisq;. Hic & tecum incipit una
Prosperitas & pax procedere, gaudia tecum,
Tecum sancta quies & fessis otia terris.
Ecce nitet solito lux clarius, & silet æther
Aptaq; sola tuis insurgunt flamina uelis
Cerulei fluctus rident. Te te omnia rebus
Humanis Carole expectant spem, teq; salutem.
Nunc fugit exitium, pestis fugit antemalorum
Morborumq; lues, inopisq; carentia uictus.
Nunc etiam cessant odiorum dira uenena
Vnanimiq; omnes coniungunt fœdera corde.
Pergite fœlices Carolo duce, pergite turmæ.
Vos manet ah frustra multis fortuna cupita
Militiæ, & sancti summo sub Numine Martis,
Imperio Carolo infinita prouincia cuius
Est data totius mundi. Te mœnia nulla
Nulla acies Carole excludet. Pelagusq; solumq;
Ille Deus Deus ille tibi qui exciuit, aperta
Reddet. Quin etiam si res ferat, aëra & ipsos
Cœlorum pandet tractus, ne quid tibi toto
Possit in accessum fieri aut obsistere mundo.
Hoc celebrant uitreum cantu Nereides æquor
Illud diuina Carolo Duce classe superbum
Exultat sternitq; uias, portusq; recludit,
Africa terra tuos. Veteris Carthaginis arces
Prætereunt, Tuncetisq; petunt hostilibus urbem
Mentibus atq; armis. Getici tremit impia turba
Præsidij, atq; animo uisis modo frangitur illis,

Et pug'

Et pugnare iubet pudor & formido retentat.
 Numen adest iacite arma procul. Pudor omnis abesto
 Concessisse Deo, gaudet cui cedere rerum
 Natura, illi etiam dubijs nunc mentibus astant
 Materiamq; uolunt Caroli præbere triumphis.
 Iamq; freti ingentes neq; propugnacula turres
 Non muros obstare sinit sibi, non sibi fossas
 Læuæ quibus terris immisit barbarus æquor.
 Inuehiur portu Caroli iam clāssis aperto,
 Cæsa iacent passim summersaq; corpora ponto
 Crebraq; depressæ passim extant fragmina puppis.
 Iam duclior pelago cedit paruaq; manu se.
 Per Numidūm tostas fugiens subducit arenas,
 Cognomenta cui sunt Russæ congrua barbæ.
 Exultat captiua hominum gaudetq; caterua,
 Libertate sua, Carolus nam liberat omnes.
 Conseruans profugo placato milite regi
 Incompilatam quam Marte receperat urbem.
 Maestæ animo & uirtute, Dei dux inclyte. Nunc te
 Gloria perpetuæ famæ redimire corona
 Gloria cœlesti properat fulgore renidens.
 Te canimus, te dehinc rebus foeliciter actis
 In terra penitus stabilita pace canemus
 Nec pariant tibi inornati fastidia uersus.
 Grataq; sit cupida concepta in mente uoluntas.
 Indigno celebrandi ingentia carmine facta.
 Hoc pater ipse Deus rerum suprema potestas
 Et fieri patitur nec forti offenditur ausu,
 Præbet & incultis diuinas cantibus aures.

F I N I S.

BASILEAE APVD IOAN. HER/
VAG. AN. M. D XXXVI.

4

Vink Vignette. April 1884. : 408 p 15.

